

користування чужим майном; чітко проаналізувати структуру землеволодінь того чи іншого суб'єкта господарювання, оцінити їх вартість у загальній сумі валюти балансу.

Література:

1. Нечипорук Н.В. Класифікація земельних ресурсів для потреб бухгалтерського обліку. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації: *Збірник наукових праць*. К.: ДП «Інформаційно-аналітичне агентство», 2017. Вип. 1. С. 46-55.

2. Крюкова І.О., Ніценко В.С. Обліково-аналітична підтримка ефективного управління земельними ресурсами аграрних бізнес-структур. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління*. 2016. Том 15. Вип. 3 (34). С. 7-20

3. Томчук О.Ф., Федоришина Л.І. Документальне відображення земельних ділянок у системі обліку. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2017. № 1. С. 112-122.

4. Дубініна М.В., Фалько Р.В., Янюк М.О. Поняття та сутність формування облікової політики на сільськогосподарських підприємствах. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Вип. 9. С. 294-297.

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ СУБ'ЄКТІВ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ

Сирцева С. В., кандидат економічних наук, доцент Миколаївський національний аграрний університет

Питанню контролю завжди приділялася велика увага, оскільки він є найважливішою умовою попередження ризиків та мінімізації негативних наслідків діяльності будь-якого суб'єкта господарювання. Так, повноцінна та якісна реалізація контрольної функції є необхідною умовою ефективного управління. Водночас саме фінансовий контроль виступає основним джерелом інформації про дійсний фінансовий стан окремого підприємства, резерви його діяльності та про можливі випадки шахрайства [1].

Відповідно до ст. 26 Бюджетного кодексу України [2] передбачено, що контроль за дотриманням бюджетного законодавства спрямований на забезпечення ефективного і результативного управління бюджетними коштами та здійснюється на всіх стадіях бюджетного процесу його учасниками.

Відповідно до [ст. 98 Конституції України](#) [3] контроль за надходженням коштів до Державного бюджету України та їх використанням здійснює Рахункова палата шляхом проведення:

- фінансового аудиту - перевірка, аналіз та оцінка правильності ведення, повноти обліку і достовірності звітності щодо надходжень і витрат бюджету, встановлення фактичного стану справ щодо цільового використання бюджетних коштів, дотримання законодавства при здійсненні операцій з бюджетними коштами;

- аудиту ефективності - встановлення фактичного стану справ та надання оцінки щодо своєчасності і повноти бюджетних надходжень, продуктивності, результативності, економності використання бюджетних коштів їх розпорядниками та одержувачами, законності, своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень учасниками бюджетного процесу, стану внутрішнього контролю розпорядників бюджетних коштів; оцінка продуктивності, результативності та економності використання бюджетних коштів;

- експертизи, аналізу та інших контрольних заходів.

Рахункова палата здійснює заходи державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) щодо:

- законності, повноти нарахування, своєчасності сплати і зарахування до місцевих бюджетів закріплених за ними загальнодержавних податків і зборів або їх частки;

- правильності визначення та розподілу, своєчасності і повноти перерахування трансфертів між державним бюджетом та місцевими бюджетами, законності та ефективності використання таких трансфертів розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів за видатками місцевих бюджетів;

- законності та ефективності використання коштів місцевих бюджетів у частині видатків, які визначаються функціями держави.

Крім того, Рахункова палата має право запитувати та одержувати у державних органів, та органів місцевого самоврядування наявну в них інформацію і документацію про:

- надходження закріплених за місцевими бюджетами загальнодержавних податків і зборів або їх частки;

- визначення, розподіл, перерахування та використання трансфертів між державним бюджетом та місцевими бюджетами.

Щодо Міністерства фінансів України, то воно є головним органом в системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, державну політику у сфері бухгалтерського обліку та аудиту, а також забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері контролю за дотриманням бюджетного законодавства, державного фінансового контролю, державного внутрішнього фінансового контролю. Основними завданнями міністерства є забезпечення формування та реалізації державної політики у сфері контролю за дотриманням бюджетного законодавства, державного фінансового контролю, державного внутрішнього фінансового контролю. Окрім цього, визначає організаційно-методологічні засади здійснення внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту, проводить оцінку функціонування систем внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту.

Відповідно до Положення про Державну аудиторську службу України від 03.02.2016 №439 [4] Державна аудиторська служба України є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів та який реалізує

державну політику у сфері державного фінансового контролю через здійснення державного фінансового аудиту, перевірки закупівель, інспектування (ревізії), моніторингу закупівель.

Окрім цього, розпорядники бюджетних коштів в особі їх керівників організують внутрішній контроль і внутрішній аудит та забезпечують їх здійснення у своїх установах і на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління таких розпорядників бюджетних коштів.

Внутрішнім контролем є комплекс заходів, що застосовуються керівником для забезпечення дотримання законності та ефективності використання бюджетних коштів, досягнення результатів відповідно до встановленої мети, завдань, планів і вимог щодо діяльності розпорядника бюджетних коштів і підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління.

Внутрішнім аудитом є діяльність, спрямована на удосконалення системи управління, внутрішнього контролю, запобігання фактам незаконного, неефективного та нерезультативного використання бюджетних коштів, виникненню помилок чи інших недоліків у діяльності розпорядника бюджетних коштів і підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління, та яка передбачає надання незалежних висновків і рекомендацій. Для здійснення внутрішнього аудиту розпорядник бюджетних коштів в особі керівника утворює самостійний структурний підрозділ внутрішнього аудиту, що є підпорядкованим і підзвітним безпосередньо такому керівнику.

Основні засади здійснення внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту та порядок утворення підрозділів внутрішнього аудиту визначаються Кабінетом Міністрів України. Організаційно-методологічні засади здійснення внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту визначаються Міністерством фінансів України, яке забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері державного внутрішнього фінансового контролю, у тому числі здійснює оцінку функціонування систем внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту.

Література:

1. Романів Є.М., Гончарук С.М., Приймак С.В., Даниляк Л.Я. Розвиток державного фінансового контролю в Україні : монографія / за заг. ред. проф. Романіва Є.М. Львів : Простір - М, 2015. 174 с.

2. Бюджетний кодекс України : Кодекс України від 08 липня 2010 р. №2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17/ed20150920#Text> (дата звернення: 10.04.2022).

3. Конституція України від 28 червня 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 10.04.2022).

4. Про затвердження Положення про Державну аудиторську службу України : Постанова Кабінету Міністрів України від 3 лютого 2016 р. №43. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/43-2016-%D0%BF#Text> (дата звернення: 10.04.2022).